

KÜSIMUS

Kas kasutada kõigile nakkusohtliku tuberkuloosihaige lähikontaktsetele on näidustatud tuberkuloosi profülaktiline ravi või mitte tuberkuloosi haigestumise ennetamiseks?

SIHTRÜHM: tuberkuloosi haigestumise ennetamiseks

SEKKUMINE: kõigile nakkusohtliku tuberkuloosihaige lähikontaktsetele on näidustatud tuberkuloosi profülaktiline ravi

VÕRDLUS: mitte

PEAMISED TULEMUSNÄITAJAD: Tuberkuloosi haigestumine (HIV positiivsed lapsed, kes ei saa antiretroviirusravi); TB profülaktika isoniasiidiga vs platseebo; Suremus (HIV positiivsed lapsed, kes ei saa antiretroviirusravi); TB profülaktika isoniasiidiga vs platseebo; Tuberkuloosi haigestumine (antiretroviirusravi saavad HIV positiivsed lapsed); TB profülaktika isoniasiidiga vs platseebo; Suremus (antiretroviirusravi saavad HIV positiivsed lapsed); TB profülaktika isoniasiidiga vs platseebo; Tuberkuloosi haigestumine (lapsed, k.a latentse tuberkuloosi diagnoosiga); TB profülaktilise ravi rakendamine vs mitte; Tuberkuloosi haigestumine (MDR-TB patsientide lähikontaktsetes lapsed); profülaktiline ravi vs mitte;

KONTEKST:

VAATENURK:

TAUST:

HUVIDE KONFLIKT:

HINNANG

Probleem

Kas probleem on prioriteetne?

JUDGEMENT	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVALD KAALUTLUSED
☐ Ei ☐ Pigem ei ☐ Pigem jah ☒ jah ☐ Varieerub ☐ Ei oska öelda	Suuremates ravijuhistes on teema puhune tõenduspõhisus nõrk, soovitusel on tihtipeale tuletatud latentse tuberkuloosi puhuselt tehtud uuringutest (1), kohati tuginevad soovitusel ka ekspertarvamustele.	

Soovitud mõju

Kui suur on eeldatav soovitud mõju?

JUDGEMENT	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVALD KAALUTLUSED
☐ Tühine ☐ Väike ☒ keskmine ☐ Suur ☐ Varieerub ☐ Ei oska öelda	Kaasatud uuringutes täheldati lähikontaktsete (lapsed) tuberkuloosi haigestumise vähenemist eelkõige antiretroviirusravi mitte saavate HIV positiivsete laste ja latentse tuberkuloosiga laste hulgas (isoniasiidid põhine profülaktika) (2, 3). Positiivset efekti on täheldatud ka ravimresistentse tüve poolt põhjustatud tuberkuloosi põdevate patsientide lähikontaktsete (lapsed) profülaktilise ravi rakendamisel tuberkuloosi haigestumise ennetamisel (raviskeemis ofloksatsiin, etambutool ja kõrges annuses isoniasiid VÕI kõrges annuses isoniasiid, pürasiinamiid, etionamiid ja etambutool VÕI kõrges annuses isoniasiid, pürasiinamiid, etionamiid ja ofloksatsiin)(4). Analüüsitud on ka efekti suremusele - täheldati suremuse langust TB profülaktilist ravi saavate indiviide hulgas. (võrreldes platseebot saanutega) (2).	

Soovimatu mõju

Kui suur on eeldatav soovimatu mõju?

JUDGEMENT	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVALD KAALUTLUSED
☐ Suur ☒ keskmine ☐ Väike ☐ Tühine ☐ Varieerub ☐ Ei oska öelda	Ravimite kõrvaltoimeid kaasatud uuringutes, kohati süstemaatilisse ülevaatesse kaasatud uuringute vastava teemaliste puudujääkide tõttu, põhjalikumalt käsitletud ei ole. Mainitud on siiski esinemise harva sagedust ning isoniasiidiga ravi puhul võrdset esinemissagedust platseebo grupiga võrreldes. (2) Resistentseid tüvesid puudutavas uuringus täheldati enim ravi katkestamist etioonamiidi poolt tingitud seedetrakti poolsete kõrvaltoimete tõttu. (4)	

Tõendatuse kindlus

Kui kindel võib kokkuvõttes olla sekkumise mõju tõendatuses?

JUDGEMENT	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVALD KAALUTLUSED
☐ Väga madal ☒ madal ☐ keskmine ☐ väga ☐ kaasatud uuringud puuduvad	Uut tõendusmaterjali on lisandunud vähe, ning tõendatuse aste on madala kvaliteediga. Valdavalt on tegemist jälgimisuuringutega ning uuritud on lapsi. Viimati mainitud eripära on tingitud ravijuhistes antavatest soovistest lähikontaktsete ravi osas.	

Väärtushinnangud

Kas see, kuivõrd inimesed (inimeste erinevad alarühmad) peamisi tulemusi väärtustavad, varieerub või kui ebakindlad me nende hinnangutes oleme?

JUDGEMENT	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVALD KAALUTLUSED
☐ oluline ebakindlus või varieeruvus ☒ võimalik oluline ebakindlus või varieeruvus ☐ oluline ebakindlus või varieeruvus tõenäoliselt puudub ☐ oluline ebakindlus või varieeruvus puudub	Tõendusmaterjalina kaasatud uuringutes antud teemat ei käsitletud ning eraldi vastavaid uuringuid selle kohta ei otsitud.	

Mõjude tasakaal

Kas sekkumise soovitud ja soovimatu mõju vahetõrge viitab sekkumise või võrdlus(tegevuse) ülekaalule?

JUDGEMENT	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVALD KAALUTLUSED
-----------	---------------------------	-------------------------

☐ soosib võrdlust ☐ pigem soosib võrdlust ☐ ei soosi sekkumist ega võrdlust ☒ pigem soosib sekkumist ☐ soosib sekkumist ☐ Varieerub ☐ Ei oska öelda	Kaasatud uuringutes täheldati lähikontaktsete laste tuberkuloosi haigestumise vähenemist eelkõige antiretroviirusravi mitte saavate HIV positiivsete laste ja latentse tuberkuloosiga laste hulgas. Positiivset efekti on täheldatud ka ravimresistentse tüve poolt põhjustatud tuberkuloosi põdevate patsientide lähikontaktsete laste profülaktilise ravi rakendamisel tuberkuloosi haigestumise ennetamisel.	
--	---	--

Vajaminevad ressursid

Kui suur on ressursivajadus (kulud)?

JUDGEMENT	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVALD KAALUTLUSED
☐ suur kulu ☐ keskmine kulu ☒ mitteamvestatav kulu ja sääst ☐ keskmine sääst ☐ suur sääst ☐ Varieerub ☐ Ei oska öelda	Tõendusmaterjalina kaasatud uuringutes antud teemat ei käsitletud ning eraldi vastavaid uuringuid selle kohta ei otsitud.	

Vajaminevate ressursside tõendatuse kindlus

Milline on ressursivajaduse (kulude) tõendatusse aste?

JUDGEMENT	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVALD KAALUTLUSED
☐ Väga madal ☐ madal ☐ keskmine ☐ väga ☒ kaasatud uuringud puuduvad	Tõendusmaterjalina kaasatud uuringutes antud teemat ei käsitletud ning eraldi vastavaid uuringuid selle kohta ei otsitud.	

Kulutõhusus

Kas sekkumise kulutõhusus soosib sekkumist või võrdlust?

JUDGEMENT	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVALD KAALUTLUSED
-----------	---------------------------	-------------------------

☐ soosib võrdlust ☐ pigem soosib võrdlust ☐ ei soosi sekkumist ega võrdlust ☐ pigem soosib sekkumist ☐ soosib sekkumist ☐ Varieerub ☒ kaasatud uuringud puuduvad	Tõendusmaterjalina kaasatud uuringutes antud teemat ei käsitletud ning eraldi vastavaid uuringuid selle kohta ei otsitud.	
---	---	--

Võrdsed võimalused

Kuivõrd sekkumine mõjutab tervisevõimaluste võrdsust?

JUDGEMENT	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVAL KAALUTLUSED
☐ vähendab võrdsust ☐ tõenäoliselt vähendab võrdsust ☒ tõenäoliselt ei mõjuta võrdsust ☐ tõenäoliselt suurendab võrdsust ☐ suurendab võrdsust ☐ Varieerub ☐ Ei oska öelda	Tõendusmaterjalina kaasatud uuringutes antud teemat ei käsitletud ning eraldi vastavaid uuringuid selle kohta ei otsitud.	

Vastuvõetavus

Kas sekkumine on huvitatud osapooltele vastuvõetav?

JUDGEMENT	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVAL KAALUTLUSED
☐ Ei ☐ Pigem ei ☒ Pigem jah ☐ jah ☐ Varieerub ☐ Ei oska öelda	Tõendusmaterjalina kaasatud uuringutes antud teemat ei käsitletud ning eraldi vastavaid uuringuid selle kohta ei otsitud.	

Teostatavus

Kas sekkumine on teostatav?

JUDGEMENT	TEADUSLIK TÕENDUSMATERJAL	TÄIENDAVAL KAALUTLUSED
☐ Ei ☐ Pigem ei ☐ Pigem jah ☒ jah ☐ Varieerub ☐ Ei oska öelda	Tõendusmaterjalina kaasatud uuringutes antud teemat ei käsitletud ning eraldi vastavaid uuringuid selle kohta ei otsitud.	

OTSUSTE KOKKUVÕTE

	JUDGEMENT						
PROBLEEM	Ei	Pigem ei	Pigem jah	jah		Varieerub	Ei oska öelda
SOOVITUD MÕJU	Tühine	Väike	keskmine	Suur		Varieerub	Ei oska öelda
SOOVIMATU MÕJU	Suur	keskmine	Väike	Tühine		Varieerub	Ei oska öelda
TÕENDATUSE KINDLUS	Väga madal	madal	keskmine	väga			kaasatud uuringud puuduvad
VÄÄRTUSHINNANGUD	oluline ebakindlus või varieeruvus	võimalik oluline ebakindlus või varieeruvus	oluline ebakindlus või varieeruvus tõenäoliselt puudub	oluline ebakindlus või varieeruvus puudub			
MÕJUDE TASAKAAL	soosib võrdlust	pigem soosib võrdlust	ei soosi sekkumist ega võrdlust	pigem soosib sekkumist	soosib sekkumist	Varieerub	Ei oska öelda
VAJAMINEVAD RESSURSID	suur kulu	keskmine kulu	mittearvestatav kulu ja sääst	keskmine sääst	suur sääst	Varieerub	Ei oska öelda
VAJAMINEVATE RESSURSSIDE TÕENDATUSE KINDLUS	Väga madal	madal	keskmine	väga			kaasatud uuringud puuduvad
KULUTÕHUSUS	soosib võrdlust	pigem soosib võrdlust	ei soosi sekkumist ega võrdlust	pigem soosib sekkumist	soosib sekkumist	Varieerub	kaasatud uuringud puuduvad
VÕRDSED VÕIMALUSED	vähendab võrdsust	tõenäoliselt vähendab võrdsust	tõenäoliselt ei mõjuta võrdsust	tõenäoliselt suurendab võrdsust	suurendab võrdsust	Varieerub	Ei oska öelda
VASTUVÕETAVUS	Ei	Pigem ei	Pigem jah	jah		Varieerub	Ei oska öelda
TEOSTATAVUS	Ei	Pigem ei	Pigem jah	jah		Varieerub	Ei oska öelda

SOOVITUSE LIIK

Tugev soovitus mitte teha ○	Nõrk soovitus sekkumise vastu ○	Nõrk soovitus kas sekkumise või alternatiivi poolt ○	Nõrk soovitus sekkumise poolt ●	Tugev soovitus teha ○
--------------------------------	------------------------------------	---	------------------------------------	--------------------------

JÄRELDUSED

Soovitus

- Nakkusohtliku tuberkuloosiga lähikontaktsele või perekontaktsele lapsele (kuni 18.aastane k.a.), kellel on diagnoositud latentne tuberkuloos, kaaluge tuberkuloosi profülaktilise ravi tegemist.
[UUS 2023]

Nõrk positiivne soovitus, madal tõendatuse aste

- Nakkusohtliku tuberkuloosiga lähikontaktsele või perekontaktsele täiskasvanule, kellel on diagnoositud latentne tuberkuloos, kaaluge tuberkuloosi profülaktilise ravi tegemist.
[UUS 2023]

Praktiline soovitus

- Enne nakkusohtliku tuberkuloosiga lähikontaktsele ja perekontaktsele profülaktilise ravi alustamist veenduge, et patsiendil ei ole aktiivset tuberkuloosi.
[UUS 2023]

Praktiline soovitus

- Nakkusohtliku multiravimiresistentse tuberkuloosiga patsiendi lähikontaktsetele ärge reeglina tuberkuloosi profülaktilist ravi tehke, vaid jälgige neid kahe aasta vältel pärast arvatavat nakatumist.

Põhjendus

Kaalutlused alamrühmade osas

Rakenduskaalutlused

Jälgimine ja hindamine

Edasiste/täpsustavate uuringute vajadus

VIIDETE KOKKUVÕTE

1. WHO, . WHO consolidated guidelines on tuberculosis: tuberculosis preventive treatment. 2020.
2. Zunza M, Gray DM,Young T. Isoniazid for preventing tuberculosis in HIV-infected children. Cochrane Database Syst Rev; 2017.
3. Martinez L, Cords O,Horsburgh CR. The risk of tuberculosis in children after close exposure: a systematic review and individual-participant meta-analysis . Lancet; 2020.
4. Padmapriyadarsini C, Das M,Nagaraja SB. Is Chemoprophylaxis for Child Contacts of Drug-Resistant TB Patients Beneficial? A Systematic Review. Tuberc Res Treat; 2018.